

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " 4.50 "
za četrt leta " 1.50; " 2.25 "
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbo brez priložene naročilnice se upravnništvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in omanila se račune po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V ediciji je mož.

Vabilo na naročbo.

Ob koncu drugega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svoje naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša, ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.50

Uredništvo in upravnništvo.

Politično društvo „Edinost“.

III.

Potreba in dalekosežni pomen političnih društev sta torej jasna vsakemu razsodnemu človeku: ta društva so poglavitni členi v vsaj narodni organizaciji. Njih glavni namen je: biti posredovalcem med javnim menenjem na jedni, in zastopniki naroda in vlado na drugi strani.

Politično društvo bodi tolmač o gospodarskih in duševnih potrebah naroda, ono opozarjaj poslance in vlado na vse to, kar nam treba. A ne samo opozarjaj — ampak potegni se zato, če treba, z vsemi postavnimi sredstvi. Politiško društvo bodi nekak pravni zastopnik vsega naroda in na vse strani. Kjer-koli se kršijo posamičnikom osebna svoboda ali politična prava; kjer-koli se kršijo obstoječi zakoni, zagotavlja joči nam narodno enakopravnost; kjer-koli se pokaže potreba, da se ukrene to ali ono glede na pospeševanje racionelnega gospodarstva; kjer-koli je zapaziti neredit pri občinskih upravah, koje treba odpraviti; kjer-koli vidimo, da samovolja pojedinih organov ali pa preoblastnost celih strank hočeta krstiti sveto pravo volilne svobode — bodisi že pri občinskih volitvah, ali slednjič pri volitvi v osrednji parlament —: povsodi je dolžnost političnega društva, da vzame pod svoje okrilje one rojake, kojim se gođi krivica. Kakor smo rekli: politično društvo bodi pravni zastopnik vsega naroda: posamičnikov, društev, raznih zastopov in slednjič narodove skupnosti.

A da more politično društvo točno izvrševati to svojo nalogo, treba, da se tudi tu otresemo grozne in nesrečne lastnosti, ki je nekako prirojena nam Slovencem: ne smemo bagatelizovati sami sebe, ampak zavedati se svoje lastne cene in važnosti. Da čisto sami sebe stavljamo pod nič — to je tista slana-morilka, ki duši vsako veselje do vztrajnega dela, ker nam podira nade do vsehov. Nikar se ne izgovarjamo: kaj bi se neki napejali, vsaj itak ne dosežemo ničesar, vsaj nas nikdo ne sluša! To je sicer res, da se s prvim naporom malo ali nič ne doseže; toda, ako bodemo vstra-

jali pri svojih naporih — vedno oprt na postave — ni dvombe, da se korak za korakom približamo svojemu cilju. Vsaj pravi pregovor, da je možno prebiti celo železna vrata. To pravilo pa velja posebno za politična društva. Seveda: ako društvo liki skromna vijolica životari v zatišji, izvestno ne izda mnogo njega glas; čem pogostejše in odločnejše pa se oglašča, tem odvažnejši postaja njega glas. Vsaj nas uči vsakdanja skušnja, da le oni doseže vsehov v političkem in sploh javnem življenji, ki se samozavestjo in povzdignjeno glavo stopa na javno pozorišče, zahtevajoč svoje pravice.

Da reasumujemo: delovanje političnih društev giblje se na dve strani — na vzgoraj in na vzdoli. Na vzgoraj naglašati je naše potrebe ter zahtevati, da se poštevajo te potrebe; na vzdoli — to je: mej narodom — pa moramo širiti zavest, da to, kar zahtevamo, je v našo korist; osobito pa, da zahtevanja naša so oprta na zakonito podlago. Taka zavest znači političsko zrelost. Ko se bude narod zavedal svojih potreb, in ko se bude zavedal, da postave same velevalo tako, da se mu dajo narodna, politična in gospodarska prava: potem se nam ni bati propada, naj je že politična konstalacija taka ali taka.

S tem smo označili dolžnosti političnih društev v obče. Po teh navodilih ravnaj se tudi naše politično društvo „Edinost“. Temu društvu je odprto širo polje za delovanje na obe strani, označeni že gori. —

Delokrog društva „Edinost“ obsega mesto Tržaško, njega okolice, del Krasa, in Istro. Koliko je še tu neobdelanega polja, koliko nepreorane ledine!

Ozrmo se po okolici. Tu vidimo, da se avtohtonno (prvobitno) prebivalstvo slovensko umiše korak za korakom pred agresivnim in imovitejšim prujstvom. Človeka obide žalost, videčega, koliko naših posestev je že prešlo v laške roke. Redkejše in redkejše postaja po spodnji okolici vrsta trdnih, sami-svojih kmetov-posednikov. Kdo je kriv temu? Dá, kdo je kriv?! Tu bi se dala navesti dolga vrsta razlogov, ki leže večinoma izven nas, a mnogo mnogo jih je tudi — žal, da je tako — v nas samih. Ali čemu tožiti in obdolževati; hasnilo ne bi izvestno, škodilo pa morda mnogo. Bodi torej dovolj, ako konstatujemo žalostno resnico, da po okolici božamo silno.

A že zadnjič smo rekli, da pojem zdvajanja moramo izbrisati iz našega slovarja; to pa z ozirom na neoporečno resnico, da le oni narod je izgubljen, ki se sam zapusti. In okolica še ni izgubljena vzlic žalostnim odnošajem sedanjim, ako napremo svoje sile, da se zboljšajo gospodarski odnošaji po okolici ter da preprečimo pogubni proces, ki se vrši že nekaj let sem v posestnih razmerah mej okoličani in meščani. Okoličanska tla niso še izcrpljena, ampak v njih je najti še novih virov dohodkom, ako bi umeli ta tla izkoristovati racionarno. V to pa treba skupnih naporov, kajti posamičnik ne zmôre ničesar. Tega prepričanja ne gojimo samo mi, ampak do tega prepričanja so prišli tudi že posamični, navdušeni in razsodni okoličani. Že v pretečenem letu

zbirali so se ti pametni možje v prostorih „Del. podp. društva“ v posvetovanja, kako bi se dal ustvariti močan skupen organ v pospeševanje boljšanja gospodarskih razmer po okolici. Ta posvetovanja niso imela sicer vidnega praktičnega vspeha; a vendar ni bil poslednji povsem negativen: vzbudil je v nas trdno vero, da pojde, ako le resno hočemo. Političnega društva „Edinost“ je dolžnost poprijeti inicijativo, da so zopet zaprično posvetovanja ob osnovi „Kmetijske družbe za okolico“ kajti — kolikor so dognali omenjeni pametni možje — bila bi taka družba v podlago marsikateremu drugemu, koristnemu in plodonosnemu podjetju, kakoršnim so morda izredno ugodna uprav tla okoličanska.

Ako se nam posreči zboljšati materialno stanje po okolici, ako pride ljudstvo do blagotvornega spoznanja, da je lahko samosvoje in nezavisno ter da ne treba milosti drugih, ker stoji lahko na svojih nogah: koliko laglje bode potem odpraviti veliki nedostatek, o kojem tožijo naši rodoljubje — pomanjkanje političke šole (zato pa tudi pravega prepričanja in one jeklene vztrajnosti, koja je potrebna v trdem boji političnem). Ogromna večina okoličanov si je sicer ohranila jezik svoj slovenski; okoličan ljubi uprav strastno ono ped zemlje, na koji se je rodil: ali nedostaje mu onega svetega navdušenja in narodnega prepričanja, kakoršno mu treba absolutno v njegovem položnji, da se ubrani mogočnim nasprotnikom in prekanjenim zapeljivcem. A na tem, da mej okoličani ni skoro sledu prave političke šole, ni kriv okoličan sam, ampak krivi smo vsi skupaj, in krivo je tudi naše politično društvo. — Kar smo zamudili, treba popraviti: z napori za materialno blagostauje vrsti se politička vzgoja naroda. Dolžnost političnega društva je torej negovati goreči lokalni patrijotizem okoličanov, a zajedno tudi neumorno delovati na to — nikakor se plašeš morebitnih nevspehov z prvoga začetka —, da se z lokalnim patrijotizmom spoji obče slovensko rodoljubje in čut vzajemnosti z rojaki v drugih pokrajinah slovenskih. Pota, po kojih se da to doseči, so jasno označena in ne treba naših migljejev v tem pogledu.

Isto nalogo vršiti je našemu društvu tudi glede na Istro. Izročeno pa treba tu naglašati občinske razmere, kar je prav umestno namignil dr. Trinajstič pri občnem zboru društva „Edinost“. Dr. Dinko Vitezič — ta veteran mej prvoboritelj tužne Istre — naglašal je vedno to načelo, da pri občinah treba nastaviti sekuro. Ako so občine v naših rokah, je vse naše — je Istra naša. Italijani vedo to prav dobro; zato se pa toliko brigajo za vsako občinsko volitev in bodisi v najmanjši in najobskurnejši vasi. Uprav pri občinskih volitvah uporabljajo naši nasprotniki vsa mogoča, tudi najnemoralnejša sredstva. V tem pogledu moramo pomagati našim rojakom isterskim, in sicer s tem, da jim podajamo na roko postavna sredstva, da se morejo braniti krivic, ki se jim dogajajo. V tem pogledu se je sicer storilo že jako mnogo, a ogromno dela imamo še pred sabo. Tu je razsežno polje delovanju našega društva.

Končuje ta članek moramo še omenjati mesta tržaškega. Tu pa imamo ledine, koje se, skoro da, še ni doteknila trudoljubiva roka. Do 30.000 je našega življa — ako računamo nizko — v mestu tržaškem; a vse te množice tavajo po temi, razkropljene in brez vsakeršne organizacije. Da ni tako, bili bi mi Slovenci že davno činitelj, s kojim bi morala računati vlada. In ako pomislimo, da je Trst prevažna postajanka ne le za nas Slovence, ampak za vso državo in morda tudi za veliko mejnarodno politiko, zavemo se še le, koliko smo v Trstu zamudili in — grešili.

Podvojimo torej svoje sile, da nadomestimo prej ko prej, kar smo zamudili!

Bližnje kraljestvo.

Vsako bode razumel, da pod gornjim naslovom umevamo Italijo, našo „zaveznico“, do koje mi avstrijski Slovani ne moremo gojiti simpatij iz lahko umljivih razlogov. Politiška zveza z našo državo in Nemčijo prinesla je za seboj še ekonomiško, čije izraz je zadnja trgovinska pogodba, sklenjena za dobo dvanajstih let. Glasom te pogodbe obvezala se je avstrijska država dopuščati uvoz laških pridelkov in izdelkov proti nižji carini, kakoršno naša država uvaja samo z onimi državami, ki uživajo največje trgovinsko-carevinske olajšave. Ali ne samo to. Poleg tega je Avstrija glasom zadnje trgovinske pogodbe dovolila svojej zaveznici, Italiji, še druge prednosti ter pušča posebno velikemu številu laških pridelkov ali prost uvoz, ali jim je znatno znižalo carino. —

Poleg vseh teh prednosti je Avstrija v zadnji pogodbi napravila svoji zaveznici uprav žrtvo s tem, da jo je tako rekoč vzdignila iz propada ter rešila njenega kmeta in vinogradnika zmirom večjega propadanja, dovolivši Italiji posebno olajšavo gledé vin. Pod pretvezo, da se vinski pridelok v Avstriji zmirom manjša vsled puštošenja trtne uši, peronospore in drugih trsnih boleznih in zbok vladi posebno prijaznega toka v avstrijski državni zbornici, posrečilo se jej je, prodreti z znanimi trgovinskimi pogodbami, ki niso za Avstrijo nič kaj prida ter se našej državi od njih ni nadejati dobička in koristi, pač pa zgube.

Posebno proti Italiji bila je naša vlada priznana preveč popustljiva, kajti dovolila je nekaterim italijanskim izdelkom posebno prednost, dočim je Italija njej popustila le ondi, kjer ni poslednjaj v posebno škodo.

Zadnje se nanaša osobito na italijanska vina, katerim je sedaj prost uhod v Avstrijo proti jako nizki carini, dočim nas je dosedaj le visoka carina varovala pred posebno konkurencijo. Pred odpravo proste luke dohajalo je v Trst osobito dosti vina, takozvanega Chianti, čeprav je bil mestni užitninski davek na tuja vina posebno visok. Sedaj sti državni in mestni dac na vsa vina, bodisi inozemska ali domača, enaka. Nasledek temu bode, da se bode odsihdob v Avstrijo mnogo izpečalo gori omenjenega vina, ki se dobro podaje tudi našemu okusu — ter se more priljubiti vsacemu radi lastne mu izborne kakovosti. Brez dvojbe se bode v Avstrijo mnogo

prodalo tacega in enacega vina in to radi izvrsnosti kvalitete in primerno nizke cene.

A tudi druga vina spodnje Italije se bodo pri nas dobro razpečevala, ker jim je sploh možno z avstrijskimi tekmovati radi svoje primerno nizke cene, ter bodo dosledno izpodkopavala domača avstrijska vina, posebno dalmatinska, katerih se je dosedaj mnogo poprodalo v notranjost države. Edino se nam morda ni bati laških belih vin, katerih se v Italiji sploh prav malo prideluje in konsumuje. Ali tudi to je slaba tolažba z ozirom na malo razširjeno trgovino z belim vinom in primerno majhnim konsumom istega.

V laških primorskih listih, oboževalcih odrešene Italije, čitamo te dni dolge članke, o katerih izrekuje svojo začudenost, kako se more avstrijski kmet sploh bati posledic nove klavzule o vinu, rekoč, da bo posebno istrakemu in dalmatinskemu kmetu z njo dosti pomagano, kajti možno jim bo svoje vino izvažati v Italijo, kjer se neki jako ceni. To svojo trditve podkrepiljajo tudi s števkami, hoteči dokazati, da je leto za letom izvoz avstrijskih vin v Italijo večji, dočim je uvoz italijanskih vin manjši. —

Čitajočim te dokaze zdi se nam, da beremo pikro zasmehovanje in ironično roganje pravim interesom naroda. Ni dvombe, da bodeta istrski in dalmatinski kmet na uvedanju nove klavzule trpela gmotno škodo. Vse nasprotno dokazovanje je le prah v oči lehkovernejšem in maslo onih zaslepljenih Lahonov, ki bi žrtvovali tudi gmotno ubogo Avstrijo, da ugodé svoji boginji Italiji.

Klavzula se torej v kratkem uvede v prakso in kolikor je nam znano, naročilo je že več avstrijskih tvrdek velike množine vina v Italiji, dočim imamo še mnogo vina v Dalmaciji in Istri po primernih cenah. Ni dvojbe, da bo pogodba že letos pokazala vinogradnikom svojo senčno stran. Pomočka ni torej, niti upanja, da bi se preklicala že izdana naredba. Bo-li mogel avstrijski kmet nositi slabe posledice te klavzule? Kmet, posebno kráni Dalmatinec, bo prizadet in vlada mu bo moral pomagati, ako bo jeel hirati in propadati. Slavna vlada bo moral priteči na pomoč ter kolikor možno odvrniti in zaježiti to propadanje. Lehko jej bode to z izdajanjem posebnega zakona, po katerem bi se kmetom, ki bodo vino izvažali na tuje, dajale posebne premije kakor se zdaj vrši pri izvažanju sladkorja. Posebno pa bo moral strogo paziti, da ne bodo tudi laška obdačena vina po brezvestnih špekulantih uživala pri zopetnem izvozu istih prednosti. Tudi bo moral skrbeti za znižanje davkov in za cene prometne zveze pri izvažanju. Vskakor bo moral domačim pridelkom pripoznati več prednosti nego dosedaj ter strogo nadzorovati tuja, čeprav obdačena in nacijonalizovana vina. Drugači se nam je bati za ubozega vinorejca jako slabih časov. —

Evo, kakšne dobrote nam je prinesla svezica z bližnjim kraljestvom. Ni čuda, da ogromna večina avstrijskih Slovanov dosledno in po pravici ne more simpatizovati s tem kraljestvom.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Odsek za vrvanavo valute nadaljuje svoja posvetovanja.

Nemška levica je zopet ozvoljena radi „velikih koncesij“, koje je baje vlada privoščila Slovincem. Ta „koncesija“ pa ni družega nego imenovanje Abramovo ministerijalnim svétnikom v pravosodnem ministerstvu. Torej tako: če se tu pa tam popne kak nadarjen Slovec do kakega višjega mesta, je že to velikanska „koncesija“. Po takem so višja mesta določena samo — za Nemce. Čudne pojme imajo gospóda Nemci. Oso-

bito pa se hočejo Štajerski Nemci — ki stoje najvišje, kar se dostaje nestrpljivosti in srditosti — odločno po robu postaviti naredbam „v prilog Slovincem“. Poslanca Kraus in Forregger obrnila sta se do načelnikov obeh nemških klubov državnega zbora zahtevajoč, da se skliče konferencija vseh nemških poslancev, da ukrenejo, kaj treba storiti v obrambo nemške narodnosti.

„Slov. Narodu“ telegrafujejo z Dunaja v tej zadevi: Zaradi zadnjega imenovanja v področji pravosodnega ministra imeli danes načelniki kluba levice in Steinwender dalje posvetovanje. Plenar se je izjavil proti odločnejši akciji, češ, da je Taaffeova pozicija jako trdna, zlasti navzgor. O naznanjenem predlogu poslanecv Forregger in Kraus kluba še nista sklepala. Nemški nacijonalci hočejo baje za glasovanje o posojilu za valute tirjati koncesij;

Vsled neke interpolacije v državnem zboru, predložene s konservativne strani, tožilo je državno pravdnništvo odgovornega urednika lista „N. Freie Presse“ radi zločinstva motenja vere. Dne 14. t. m. je bila obravnava pred porotnim sodiščem dunajskim. Porotniki pa so spoznali zatoženca nekrivim.

Njegovo Veličanstvo je dovolilo, da se Budimpešta odselej imenuje „Glavno in prestolno mesto“.

Italijanski listi širijo še vedno vest, da je papež priporočil dalmatinski in primorski duhovščini, naj se tesno drži latinske liturgije in italijanskega jezika. Res pa je, da je kurija dovolila órnogorskim katolikom slovansko liturgijo in je tiskarna Propagande v Rimu že izgotovila s cirilico tiskane mašne knjige.

Vnanje države.

Giolitti je zmagal za sedaj: italijanska zbornica mu je privolila 6 mesečni proračunski provizorij. Debata je bila burna. Najznamenitnejši je bil govor poslanca Fortissa, ki je govoril za provizorij; to pa zato, ker je obsojal italijanska vseučilišča. In naši avstrijski Lahi bi hoteli, da imajo diplomu takih vseučilišč tudi pri nas veljavo! Znamenit je bil tudi izrek Fortisov, „da treba spoštovati pogodbe, koje je pre nagljeno sklenila prejšnja vlada; zato pa da mora biti Italija močna v orožju, da bo mogla potem, ko prenehajo te pogodbe, sama zastopati svojo voljo in to proti vzhodu, gospóda moja!“ Gospóda italijanska hočejo torej, — ko prenehajo, pogodbe, ki so se sklenile „v pre nagljenosti“ — sami zastopati svojo voljo in to proti vzhodu!!! Katera država leži na vzhodu Italije?! Bodo-li hoteli umeti državniki naši zmisel teh besedi? Bog daj, da bi, v srečo in blagor Avstrije.

Kraljeva dvojica Italijanska pa da se baje drugi teden v Potsdam, da poseti nemškega cesarja.

Novi Belgijski senat obstoji iz 44 katolikov in 30 liberalcev. Poslanska zbornica pa je sestavljena iz 92 katolikov in 52 liberalcev.

Slednjič se je angleška vlada vendar odločila razpustiti parlament. Dan razpusta je določen na 25. t. m. Glavno glasilo naših nemških liberalcev se zelo ogreva za sedanji konservativni kabinet, dočim mi Slovani želimo odkritosrečno in iskreno, da zmagajo liberalci, kojim je na čelu 82letni, a še vedno sveži Gladston. Po izidu raznih dopolnilnih volitev soditi je zmaga poslednjemu gotova. V tem slučaju se utegne kmalu marsikaj premeniti v mejnarodnem razmerju Evrope. Volitve se prično dne 2. junija.

DOPISI.

Iz Gorice, dne 8. junija 1892. (Izv. dop.) — Kakor bivša Pro-patria začela je tudi „Lega“ se svojim pollaščevanjem mej-

gorijskimi Slovenci: odprla je otroška vrta v Podgori in pri soškem mostu, kjer se bodo odgajali slovenski renegati, janičarji. In kakor vse kaže, sega Legino delovanje še dalje; tja v Ločnik zaganja se z vsemi silami in najhujši kričači, slov. renegate v Ločniku so baš „legarji“. Njihov najnovější čin kaže njihovo strastno sovraštvo do vsega, kar je slovensko. Poročal sem vam, gosp. urednik, o svojem času, da so Slovenci v Ločniku prosili prečastiti knezonadškojski ordinarijat v Gorici za slovensko propoved. Utemeljili so svojo prošnjo s tem, da je v Ločniku mnogo slovenskega življa, ki ne uživa nikakega verskega pouka in da je visoki c. kr. dež. šol. svet odprl v Ločniku slov. šolo, spoznavši njeno potrebo. Ta skromna prošnja ni se jim uslišala! — Na dotični prošnji res ni bilo mnogo podpisov, tudi slovensko šolo obiskuje primeroma le malo otrok, a kdor pozna razmere v Ločniku kakor jaz, ne bo se temu čudil. Slovenci v Ločniku so od Furlanov tako zaničevani, tako strahovani, da si ne upajo niti med soboj govoriti v materinskem jeziku, kajti če jih sliši kak Furlan, takoj jih začne psovati, zmerjati in proklinjati. Na ta način zatrti so sovražniki v Slovincih vsako narodno čutstvo in ponos, ako so ga, nezavedni kakor so, sploh kaj imeli. Tako so se Slovenci sami začeli sramovati svojega jezika in poslužujejo se raje furlanščine. Izpodrinili so Furlani po tej poti slovenščino celo iz družinskih krogov slovenskih, tako, da stariši s svojimi otroci le furlansko govorijo, da bi se tako rešili napadov in zmerjanja furlanskih rogoviležev. V dokaz, kako strahujejo Furlani žuganjem in pretenjem tukajšnje Slovence, navedem le en slučaj. Zaradi nekega pretepa bilo je povabljenih več Ločničanov k sodišču. Mej njimi je bil tudi en Slovenec. Ker je ta za vso stvar vedel, bal se je toženec ostre kazni. Zato je z nevarnim žuganjem in pretenjem dotičnega Slovence tako ostrašil, da si pred sodnikom ni upal resnice povedati — tako, da je bil nazadnje sam obsojen mesto Furlana. To in povabilo v zapor ga je šele zdramilo, da je na merodajnem mestu vnovič izpovedal resnico. Videli bodemo, kaj se zgodi onemu, ki je to zakrivil.

Iz tega lahko vsakdo izprevidi, kako lahko se premetijo tukajšnji ljudje, če gre n. pr. za slov. propoved, za slovensko šolo itd. Reveni storé vse, samo da se rešijo napadov! Ti zapuščenici prosili so toraj, naj bi se jih poučevalo v veri v slovenskem jeziku, ker furlanske propovedi ne razumejo; pričakovali so za gotovo, da se jim usliši njihova hvalevredna in ponižna prošnja ali žal, ni se jim izpolnila srčna želja. Zato pa ni čudo, da se jih je priprijela malomarnost v verskih stvarih in da ne pošiljajo niti svojih otrok ob nedeljah v cerkev; kakor se nam je povedalo, gre ob nedeljah pod nadzorstvom učiteljev v cerkev kakih 5—10 otrok. Saj to tudi ni čudo! Ali naj slovenski otrok poslušati furlansko propoved, furlanske molitve itd. Pa tudi s pedagoškega stališča je to grozen nezmisel. Kakor vsak učitelj, gotovo tudi učitelj v Ločniku vsbuja v mladih srcih sebi izročene mladine ljubezen do domovine, do naroda, do jezika itd. Otroci pride v cerkev in ne sliši besedice v svojem jeziku, gre k prvemu sv. obhajilu in tu se ga izpred oltarja uči in spominje vse le v furlanščini? Kako upliva to na otroško srce? Naj učitelj v šoli govori o lepem jeziku, o krasni slovenščini, o materinem jeziku, najdražjem biseru za vsakega človeka? Otroci bo pri vsem tem drugače misliti, ker vidi, da niti Boga moliti ne more v svojem jeziku. Prav bi bilo, da bi se tamošnji g. učitelj obrnil s prošnjo do svojih oblastnj, da bi to stvar uravnale, ako že morajo otroci hoditi pod nadzorstvom učiteljev v cerkev. Še pred nekoliko leti propovedalo se je v Ločniku le slovensko, a sedaj ostala je samo ena propoved v letu slovenska in sicer na sv. rešnjega Telesa dan. In glejte furlanske strasti! Tudi

ta propoved jih bóde, ne da jim pokoja. Zbirati so začeli podpise proti slovenski propovedi, to je podpise za prošnjo, naj bi se odpravila tudi ta slovenska propoved. Kdo ve, kako bo, saj Lahom se tako rado vse dovoli, le Slovence in Slovine sploh se povsod potiska v kot. Ako se oglase za svoje pravice, vse plane po njih. Lah pa ni zadovoljen še s tem, da uživa vse pravice, ampak on zahteva, naj bo drugi narod brez vseh pravic, popolnoma suženj njemu. Lah v Ločniku ne bi bili nič na škodi, ako bi se Slovincem dovolila slov. propoved, oni bi imeli svoje in če jih nimajo zadosti, prosijo naj jih še; a oni nočejo, da bi tudi Slovenci propoved imeli. Ali ni to skrajna nestrpnost? O da bi merodajni krogi vse to dobro premislili in potem sklepali, ne pa poslušali irendartarje, ki hočejo vse pravo in dobro zatreti, posebno pa Slovenstvo, ki jim gleda na prste. Naj bi se odprle oči vladi, da bi spoznala prijatelje in neprijatelje države, da bi prepovedala zatirati udane ji podložnike. Vlada naj le premotruje dogodke iz let 1848., 1859. in 1866. temeljito in vestno in izvestno pride do spoznanja, da ni na pravi poti. Morda se vlada boji nevolje posamičnih mogotcev tre skuša z dobrotami to zaprečiti na račun zanesljivim zvestim slovanskim narodom? Čudna politika! Toda vsaka sila za nekaj časa! Balkan je zdihoval nekđaj pod turškim jarmom, sedaj je večinoma sloboden — upajmo, da se tudi v Avstriji zvedri: v oni Avstriji, koje zvesti podaniki smo mi Slovenci — da tudi nam prisijejo boljši časi, lepši dnevi. Ne nehajmo pa nikakor bojevati se, vzbujajmo in uđimo narod, da nas bo razumel, kadar bo treba. Poslužujmo se in zahtevajmo povsod svoje pravice, konečno moramo zmagati!

Različne vesti.

Poziv naročnikom. Častite naročniki prosimo najnujnejše, da skoro ponove naročbo; dolžnike pa pozivljamo, da takoj poravnajo svoj dolg. To je njihova dolžnost — in kdor ima vest, ta izpolnjuje točno svoje dolžnosti. Mi moramo sproti poplačevati račune tiskarne in zato moramo tudi zahtevati, da nam naročniki dajo pravočasno, kar nam gre.

Iz odbora političnega društva „Edinost“. V zadnji seji se je odbor konstituiral nastopno: 1. podpredsednik je g. Ivan Gorup; 2. podpredsednik gospod dr. Gustav Gregorin; tajnik g. Makso Cotič in blagajnik g. Anton Škabarc. Ker se je gospod Ivan Naberger odpovedal na časti odbornika, stopil je na njegovo mesto namestnik g. Škabarc. Za Škabarc odločil je žreb mej onimi namestniki, ki so dobili pri občnem zboru po 59 glasov. V tej seji je odbor sklenil, da bodo od 1. julija naprej manj imoviti člani društva „Edinost“ dobivali list „Edinost“ po znižani ceni 5 gl. —

Iz državnega zbora. Minister poljedelstva je omenjal v včerajšnji plenarni seji katastrofo v Pribramu ter navajal vse odredbe od prvega začetka, ko je nastal egenj. Gospod minister je izrekel, da je požar najbrže nastal tako, da je nekdo vrgel od sebe goreč steno.

Na predlog imunitetnega odseka so se odklonila zahtevanja dotičnih sodišč, da bi se sodniški proganjali poslanci Pernertorfer, Biankini in More. Potem se je nadaljevala debata o stavbenih obrtih. Prihodnja seja je v petek. V tej seji vršilo se bo prvo čitanje predloga poslanca Pacáka, ki se dostaje afére Spinčičeve.

Vesela „Slov. pevskega društva“ in „Trž. Sokola“, vršivša se v nedeljo, obneala se je uprav sijajno. V prostranem in lepo okrašenem vrtu „Mondo nuovo“ zbralo se je mnogobrojno občinstvo iz vseh slojev slovenskega življa tržaškega. Juvne telovadbe udeležilo se je 23 članov „Tržaškega Sokola“, a mimo

